

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer csütörtökön és vasárnap.
 Ár:
 Egész évre . . . 6 ft. — kr.
 Félévre . . . 3 ft. — kr.
 Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.
 A szerkesztő irodája:
 Nagypiac 322 szám.
 Lakása: Bolgárszeg 1425 sz.

NEMLÉK

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap.

Hirdetési díj:
 4 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden ígatáskor 30 kr. — Nagyobb hirdetéseknek alkalmi szerinti. — Hirdetések fölvetetnek a szerkesztőségénél.

A királyföld rendezéséről

elmélkedik a „Hon“ 252 és 253-ik számaiban Bakcsi Ferencz háromszéki képviselő.

Lapunk teréhez képest csak kivonatban ösmertetjük ezen cikket, a mely brassai magyar és román körökben igen kedvezőleg fogadtatott.

A királyföld jogi állására nézve Bakcsi ur azon, szerintünk gyakorlati jelentőséget nem igényelhető, fölvételből indul ki, hogy a szászok a magyarkirályok telepítvényesei; ennél fogva az urbériség eltörlése folytán ezen telepítvényesek is urbéri szabályzat alá essenek.

Maga Bakcsi ur sem sürgeti ezen elmélet következményeit; hanem gyakorlatibb térére fordulva így szól a szászokhoz:

„Ha végig futja az ember a magyar állami és jogtörténet azon lapjait, a hol az önök viselt dolgai vannak feljegyezve, úgy találja, hogy a míg önök a honpolgári kötelezéseket elhanyagolták, sőt leggyakrabban éppen annak ellenkezőjét tették, addig a saját politikai nemzetüknek a háta megett, hol a kormányok, hol az uralkodók ajtain kopogtatva, a legszebb polgári jogokat és anyagi javakat nyerték meg. — Most is ez eljárást követik, s hogy újra nem az egyenes uton járnak, az világos abból, hogy óhajtaikkal nem léptek a nemzet elejébe, hanem a kormánynál zörgetnek, s még azon tervezetüket sem ismeri az ország, mit a királyföld rendezéséről javaslatkép Szebenből beadtak.

Ha csak még inproductív tényezői lettek volna önök a magyar államnak, ám legyen; de ha tekintetbe vesszük csak a legközelebbi időket, midőn az önök fiai mind a haza ellen szolgáltak, s emellett az önök tisztviselőit mind (részben máig is) a többi honpolgárok fizették, míg önök az e célra adományozott roppant nemzeti vagyont az iskoláikra fordították; továbbá jogakadémiájukat s egyházuk fejét stb. az állam fizeti, és papjaik a velünk közösen fizetett dézsmaváltságból aránylag szerfelett nagy összegekben részesültek (a királyhárgontuli kerületre esett váltságúnak csaknem kétharmadában.) Ha ezen s más ehez hasonló körülményeket tekintetbe vesszük, be kell vallani, hogy önök elejétől fogva csak terhére voltak az államnak, s a honlakosok közül éppen önöknek lehet legkevesebb jogos panaszkodni.

Hanem, ha tisztelt polgártársaim e haza hű fiai s többi honpolgártársainak jóban roszban osztozni akaró őszinte barátai kívánnak lenni, akkor meg kell kezdenniök azon utat, melyen olyan multat teremhetnek, a mire a jövőben nyílt büszkeséggel és férfias önértéssel tekinthetnek vissza.

Erre pedig szükséges mindenek előtt, hogy a településük után adományozott s más czim alatt nyert vagyonokra nézve is a kincstár és illető községek iránt teljesítsék kötelezéseiket, s ezen felül kérjék a dézsmaváltság körül történt beváltásoknak és igazolásoknak revisióját; kérjék pedig azért, mert a gyanunak bizonyos türelmetlen nemével nézi, és pedig számadatokra támaszkodva nézheti a nemzet azt, hogy a szász lutheranus papság a provisorium alatt oly gyorsan, távirati rendelet alapján kapta ki szembetűnő aránytalanul nagy dézsmakárpótlását a nélkül, hogy abból, a gyanus igazolások mellett, még a kincstár és más egyesek is az őket illető részt levonhatták volna.

És ha mindebben századok óta tanusított és eléggé ismert jellemüknek fogva a királyföldet lakó honpolgárok, a létező jogegyenlőség követelményei iránt elég hazafiai érzékkel nem bírva, a kezdeményezés terére lépni vonakodnának, akkor elvitázhatatlan joga és szigorú kötelessége fellépni az államhatalomnak.

Áttérvén a közigazgatási szervezésre, kiünteti, hogy Erdélyben a magyaroknak is, de különösen a székelyeknek önállóság fejlődött alkotmányuk volt; és azok minden különállásról lemondottak a közös érdekében. Ha a szászok különlegessége továbbá is megtüretik, könnyen támadhatnak hasonló törekvések a székelyekben is.

A szászok autonómiája — Bakcsi ur szerint — nem egyéb, mint az ősi közös vármegye rendszernek félrenövesztése. Ennek jellemzésére idézzük következő szavait:

„Daczára annak, hogy a szászok közt sem nemes ember sem jobbágy nem létezett, mert a föld más természetű s ők mind a király emberei voltak, mégis városaik sajátos fejlődésével támadt köztük is egy bizonyos kaszt, mely a saját fajtaját is csak olybá nézte, mint a királyföld más ajku lakóit és mindezeket századokon át nyomva, rajtuk elősködött fiuról fiura.

Ez az ugynevezett bureaucatico-patriciusi kaszt, mely minden hivatalokat kizárólag maga között osztott fel, ugyszintén a milliókra menő közvagyonot is mindig csak maguk használták, jövedelmeit ők rakták zsebre, s e mellett önkényüleg adóztatták meg a királyföldi népet.

E kaszt szívóssága fejtette, igen gyakran a fejedelmek és kormányok ellenére és ezeknek nem egyszer dorgáló, feddő s intő tiltakozásai daczára, azon ferde irányban a szászok autonómiáját, a melyben a fent érintett módon kizsákmányolhatta a királyföld népeit s az országot is; e kaszt s csupán ez önző érdekből huzódik suttymban mai napig is ama nagy részben eddig is minden jogalapot nélkülöző s ma már a jogegyenlőség korszakában teljesen tarthatlan autonómia korhadat falai mögé; s e kasztból akadt mindannyiszor s akad ma is elég, ki szeret Bécsbe, Berlinbe, szóval Európa elébe kiállni s a magyar nemzetet piszkolni, mihelyt e nemzet a szász nép érdekében s így igen természetesen az ő jogosulatlan érdekeik ellen férfiasan humanus szót emel.

Mintán élénken kiemeli B. ur, hogy minő elnyomulás alatt vanuak még most a Királyföld magyar és román lakói, cikket így végzi be:

„Most e kérdésben igénytelen nézetem az, hogy a királyföldre terjesztessék ki a köztörvényhatóságok rendezéséről szóló 1860. XLII. t. cz. egész terjedelmében, mint a melynek megalkotásához hozzájárultak a szász képviselők is, tehát jónak tartják, s mint a melynek korlátain belül közigazgatási és gazdasági ügyeik felett ép annyi autonómiával rendelkezhetnek ezután, mint rendelkeztek eddig. A törvénykezés már is egy forma alapokon van rendezve. A mi pedig különféle képen szerzett, úgy nevezett nemzeti vagyonukat illeti, ezt a tisztázandók tisztázása és a kiegyenlítő kiegészítése után egymásközt oszszák fel iskolai, vagy más célokra.

A szászok nemzetiségét és vallását régibb és újabb s különösen nemzetiségi és közoktatási törvényeink oly annyira biztosítják, hogy ha Elsass és Lotharingia lakóinak legújabb példájára gondolnak, lehetetlen, hogy a legnagyobb elismeréssel ne legyenek, tartoznak azzal lenni szász honpolgártársaim a magyar nagylelkűség iránt.

A mi pedig azt illeti, hogy önök tán féltik a királyföldön lakó oláhok, magyarok, székelyek és görögök emelkedésétől politikai befolyásukat: higyjék el önök, hogy midőn annyira önök kezében van ott az anyagi és szellemi fölény, ha ezekkel befolyásukat megtartani nem tudják, biz akkor hasztalan kapaszkodnak másokat kizáró, korhadat privilegiumaik düledező oszlopaiba, mert azok meg nem tartják. Ne féljenek önök a létező polgári jogegyenlőségtől s a szabad versenytől. Mely nép akkora birtokkal és oly értelmi felsőséggel fél az általa eddig minden tekintetben porig suttott néppel versenyre kelni, az ily kishitű nép nagy szegénységi bizonyítványt állít ki magáról.

En a tulajdonképeni értelemben vett szász népünk és más királyföldi honlakóink érdekében óhajtom, hogy ez a patriciusok nyomása alól szabadittassék fel minden tekintetben. Ezt pedig csak az által lehet elérni, ha a köztörvényhatóságok rendezéséről szóló törvény, úgy a mint van, kiterjesztetik a királyföldre is.

A felnőttek oktatása ügyében

közöljük a F.-Fejérmegye, Brassó- és Fogarasvidéke tanfelügyelőségének felhívását:

F.-Fejérmegye, Brassó és Fogarasvidék minden közönségéhez.

„Az ország közoktatási minisztere páratlanul jótékony intézményt rendelt el 1870-ben

21,555 szám alatt: elrendelte, hogy országszerte minden községben tanfolyamok állittassanak a felnőttek oktatására. Az ország törvényhozása még azon évre megszavazta ezen egyszerű intézmény költségét és kilátásba helyezte, hogy évről évre megfogja szavazni azután is a szükségeseket.

A magas kormánynak ezen üdvös intézkedése után nemcsak kár, de szégyen is marad a tudatlanság, mert nem vetheti okul senki gyermekori sanyaru körülményeit, miután megnyílt az alkalom, hogy könnyű szerrel az ország költségén pótolja ki minden ember a mulasztásokat.

A mekkora előmerést érdemelnek azon néhány községek, melyek belátván a felnőttek oktatásának üdvös voltát, buzgalommal és kitartással tiszteletre méltó sikert mutattak fel e téren: éppen oly nagy megrovásra méltó a községek azon sokkal nagyobb száma, a melyek semmit sem tettek ezen jótékony intézmény felkarolására.

A miveltekhez fordulunk első sorban, a kik tapasztalatból ösmerik az ösmeret áldásos voltát, — tanítókhöz, lelkészekhez, közhivatalnokokhoz, a kiknek szép elhivatásuk a nép javának előmozdítása: ragadják meg a ritka alkalmat polgártársaik fölemelésére; értessék meg az elmaradottakkal, hogy mily jó, mily üdvös a haladás.

Az emberszeretetnek és a hazafiságnak tesz szolgálatot, a ki ebben közreműködik. De államunk az elismerésen kívül igen szép anyagi jutalomban is részesíti a felnőttek oktatóit.

A felnőttek oktatása ügyében az alábbiak vannak meghatározva, u. m.

1. A felnőttek oktatására vállalkozhatnak lelkészek, tanárok jegyzők és minden alkalmas mivelte egyén.

2. A felnőttek iskolájába fölvetethetők a 15 évnél idősb, akár férfi, akár nő lakosok.

A honvédeket kötelezik a honvédeparancsnokságok pontosan följárni a felnőttek iskolájába. Ezeket azért minden vállalkozó írja külön össze és jelentse külön be a tanfelügyelőségnek.

3. Tantárgyak, főképp az írás és olvasás; továbbá a számvetés, a földrajz és történelem.

4. Minden felnőtt egyén írni és olvasni tanításáért 3 o. é. forintnyi jutalmat kap a tanító ezen tanfelügyelőség útján az állam pénztárából; csak írni tanításáért 2 frtot. Ha a 3-ik pont alatt fölemlített többi tantárgyakból, vagy legalább azok kettejéből jó vizsgát tesznek a felnőttek, a tanító kap még 1 frtot fejenként az 1872-ik évi február 8-ról 29,900 sz. alatt kelt miniszteri szabályrendelet értelmében.

5. A mult évben már tanult felnőttek, ugyszintén oly felnőttek is, kik kevés írás-olvasásnál egyebet nem tudnak, ismereteik gyarapítása végett újból felvétethetnek a felnőttek iskolájába. Ezek azonban az írni-olvasni éppen nem tudóktól külön osztályban tanítandók a számvetésben, természeti tudományokban és a földrajzban-történelemben és gyakorlati olvasásban is.

Ha az így tanítottak szigoruan ellenőrzött vizsgát tesznek, a tanító minden oly felnőttért, ki az említett tárgyak valamelyikéből megállja a vizsgát, minden tantárgyért egy forinttal, és így, ha mind a három tantárgyat megtanítja, fejenként 3 forinttal fog megjutalmaztatni a vallás és közoktatási miniszter urnak 1872. évi decz. 20.-ról kelt 29,174 számú szabályrendelete értelmében, nem jövőn számításba az olvasás és írás gyakorlása.

6. Szükséges ellenőrzésül az alábbi szabályok állittatnak fel:

a) Minden vállalkozó jelentse be működése megkezdése előtt a nála jelentkezett felnőttek névsorát — kitüntetvén a 2-ik pont szerént a honvédeket — a községi előljárónál. Az előljá-

róság köteles e felől jelentést tenni a tanfelügyelőségnek azonnal.

b) Mihelyt valamely csoport oktatása befejeztetik, nyilvános vizsgálat tartandó a tanfelügyelőség által alkotandó bizottság előtt.

A vizsgáról rendszeres kimutatás készítendő, melyben ki kell tüntetni, hogy mit tudott minden egyes felnőtt a tanfolyam kezdetekor és mit a vizsga alkalmával: olvasásból, írásból és néhanem egyéb tantárgyakból. Ezen kimutatás hitelesítendő a bizottság által és azonnal beküldendő a tanfelügyelőséghez, az irni tanulók próbáirásaival együtt, hogy így meg lehessen tenni a lépéseket a tanító díjazása iránt.

c) Ha valamely községi előljáró elmulasztaná a szükséges jelentéseket és a közreműködést megtagadná, fölkéretik minden ügybarát a tanfelügyelőséget értesíteni a körülmény felől. A mulasztáson ért előljáró pedig vagyonaival is felelősségre vonatik mulasztásának következtetéséért.

A felső-fejérmegyei, brassó és fogarasvidéki kir. tanfelügyelőség.

Fővárosi levél.

Pest 1872. november 2.

Buda-Pest lakosságát október utolsó felében egy hirtelen rémhir lepte meg, mely a két testvér főváros hatóságát a leggyorsabb óvintézkedések megtételére hívá fel.

A „Nemere“ tisztelt olvasói eddig tudni fogják, hogy Budán a múlt hó 18-án kiütött a cholera, mely csakhamar nagy mérvet öltött s melynek jelenségei átcsaptak Pestre is. Az eset beköszöntése annál meglepőbb volt, mert csak október 27-én vették észre a járvány kitörtét, pedig már 18-án fordultak elő cholera esetek. Hanem aztán a hatóságok annál inkább annál buzgóbban igyekeztek elnyomni azt, minek megelőzését azelőtt nem is álmadták. A belügyminiszter rendeletei s egyéb intézkedései által minden lehető igyekezett megtenni, hogy a megrémült lakosság nyugalma visszatérjen rendes medrébe. Maga járta be a közintézeteket és számos magán házat, rend és tisztaságra intvén — hol maga, hol közvetve a városi hatóság által — a lakosságot. A városi hatóság is igyekezett hamar megtenni minden előintézkedést. Városi cholera-bizottmány alakult; azután minden városrészben egy albizottmány, melyek bizonyos intézkedéseket állapítottak meg — különösen a tisztaságot tartva szem előtt — s azok foganatosítására felügyelnek; minden házat bejárnak, s hol a dolgot rendén nem találják, bejegyzik egy nagy könyvbe, mi aztán a háztulajdonosok részéről 5—100 forintig terjedő bírságot von maga után. A budai tiszti főorvos jelentése szerint a járvány tartama alatt megbetegült 126 egyén; meghalt 29; gyógykezelés alatt van 79 és 18 meggyógyult. Pesten még eddig négy egyén esett a járvány áldozatául, mely ha nagyobb mérvet kezd ölteni a fővárosban, hol a magyarhaza gyűpontjában, nemcsak az ifjuság színe, hanem a miniszteriumok, a központi hivatalok, a számos tisztek, társulatok stb. roppant mennyiségű hivatalnokai, s az ipar kerekét élénken pengető szorgalmas nép egész serege van koncentrálva, szomorú aratást vihetne véghez. Mondják, hogy legfőbb ellenszere a tisztaság és hogy ne busuljon az ember (nem tudom a busulásnak minő befolyása lehet a cholera) szerény véleményem szerint minden betegség — s így a cholera is legfőbb óvszere a tisztaság és mértékletes élet. Az ég őrizze meg sokat szenvedett hazánkat az ily csapásoktól!

Istenem miben találja örömét a gyarló emberiség! milliókat költ el azokra, melyekkel a koldusok és nyomorultak százezreinek törőlné le könnyeit.

Ma ünnepelte — illetőleg az estve tette meg Pest lakossága a halottak napján szokásos temetők kivilágítását. Már egy héttel azelőtt kezdte kihordani a kerepesi uti temetőbe a koszorukat és drága ékiteményeket. Minden szentek napján azonban, mint a középkorban a jérusalemi bucsujárások, oly tömeges volt a temetőbe való tolongás. Közuti, társas- és bérkoscsik „temetőbe“ felirattal mind csak temetőbe menő embereket szállítottak; megrakva mécsek, gyertyák, koszoruk és ezerféle drága ékiteménnyel. Hanem az idej kivilágítások s temetők látogatására befolyással volt a most uralgó cholera is; annál is inkább mint-hogy hatóságilag faragások által volt felhívva a nép, hogy a temetőbe való tömeges kimenéstől lehetőleg tartózkodjék; sőt a házi asszonyom, ki az azelőtti években 3—400 forintot költött a férje sírjának ékítése és kivilágítására, most teljesen távol tartotta magát tőle.

Az egész kivilágítás nem nyújtott oly nagyszerű látványt a nézőnek, mint máskor.

Mi igen természetes, hogy nem az élőknek drága halottjaik iránti kegyelet hiányból, hanem a már említett járvány komoly mérvéből nyert ez alkalommal szerényebb körvonalat. Hiába! az ember szereti . . . s irratja bár elvesztett kedvesét, de mégis nem igen nagy vágyat érez magában azoknak bölög hazája felé gyorsítani lépteit.

Hagyjuk el tehát mi is e csendes birodalmat. — Lengesse sohajaink szellője e hantok emlékvirágait. S a kápolna harangszavára, mely hét óraker jelzé a temetőből távoztat, vegyünk bucsut mi is e bus helytől mindaddig, míg egy más harangszó örökre ide hív.

Zágoni Álbu Mózes.

Halottak napja.

S. Kállok 1872. november 2-án.

A keresztény ember mindenhol tisztelettel és megilletődéssel emlékszik e napra: „Halottak napja.“ Eszébe jut ekkor minden halandónak, „Porból lettél s porrá kell lenned.“

Apáinkról hálával kell megemlékeznünk e napon. De hol keressük sírjokat? „Át megy rajtok az ur szele; és nem lesz többé, s nem ismeri többé az ő helyét is.“ Mi vagyunk a hálátlan unokák, mert temetőink iránt nem viseltetünk kegyelettel. Több helyt láttam, a temető csordák tanyája, a kerítetlenség miatt ut és bennvaló telkeknek átalakítottak.

Fájdalom és borzadás futatta át szívemet a napokban, midőn szemlélője voltam a falu végén levő utcza kapulába beáztatásakor kikerült ember koponyák és lábszár csontok, s eszembe juttatták a mai kór kegyeletét a holtak iránt.

Tán nem elég nyughatatlan e földi élet, hogy századok mulva is nyugtalanítatnak az emberi csontok? Ma egy embert láttam, a ki telkén a földbe üreget vajt, pince helyett, s fél lába besülyed ropogás és zörögés közt: és én egy koporsót látok emberi csontvázzal. Megemlékeztem hogy ma „halottak napja,“ s elmélkedtem az ember sorsa felett.

Kérdésemre mondják, hogy ez előtt egy pár tizeddel, hol most házak, pajták, csürök és trágyaombok emelkednek, apáink sírhalmi integetének.

Mulandóság az ember sorsa!

Kiss Jakab,
tanító.

A nagyszebeni román comité nyilatkozata.

A szebeni román comité múlt hó 27-én felhívást intézett Siaguna és dr. Vanceához nemzetgyűlés tartásáért, valamint nyilatkozatot bocsátott ki a románokhoz. A nyilatkozatot im itt közöljük:

„A románokhoz! Hosszu eredménytelen várakozás után, mely a következőkben találja igazolását, a május 5 és 6-án tartott nemzetgyűlés bizottsága indítatva érzi magát törekvéséhez híven a nemzeti ügyben tett eddigi lépéseit el nem titkolni, eddigi működésére vonatkozólag a román közönségnek a következő számadást tenni és a helyzetet tisztán megvilágosítani.

Tudva van, hogy e comité feladatául tűzte ki az aktivitás érdekében az említett gyűlés egyöntetű programját keresztül vinni és pedig:

1. arra hatni, hogy a románok részt vegyenek az országgyűlési képviselők választásában.
2. közrehatni a nemzetgyűlésnek metropoliták általi összehívására, a nemzeti program összeállítására s szilárd összetartás végett.

A cél, melyet e pontokkal magunk elé tűztünk, az összes nemzet s annak részai jogainak törvényes eszközökkel való megoltalmazása, másfelől a román nemzeti érdek és igényeinek kibékítése az uralkodó államrendszerrel, mivel meg vagyunk győződve, hogy ez idő szerint s a dolgok illetén állásában csak e politikai irány lehet reánk nézve üdvözö.

Jóllehet nézeteink és működésünk a comité eddig közzétett okmányából tisztán felismerhető; nevezetesen a május 5 és 6-iki gyűlés jegyzőkönyvéből a mindkét egyházi nemzetfőkhöz a „Tel. Romanulu“ 36-ik számában közzétett feliratokról az egyes nemzeti clubbokhoz intézett átiratokból s sok más az értelmiséghez kiadott értesítvényeiből (lásd a „T. R.“ 51. számát) s végre a comitének „a románok politikai helyzete 1872-ben“ egy nemzeti program anyagául közzétett munkálataiból, mely röpiratképpen a román közönség kezeihez is eljuttatott, oly célból, hogy a nemzeti ügyet a várt nemzeti gyűlésre megérlelje.

Azonban minden jó szándékunk és fáradhatlan tevékenységünk — mit a közönség és történelem ítélete alá vetünk, minden morális eszköz fölhasználásával tel-

jesítünk — más eszköz felett nem rendelkezhetvén — óhajtott siker nélkül maradtak.

Midőn a követválasztások megkezdődtek, a románok legnagyobb része csaknem minden kerületben, a választásokban való részvételre, valamint az aktivitásra meg volt nyerve.

Miután azonban, épen a választások folyama alatt K. Fehérvárra idei június 27-én összehívott konferencia ismét a passivitás mellett nyilatkozott, miként ez általánosan tudva van, zavar idéztetett elő a választók között, melynek az lett eredménye, mit minden szégyel.

Erre a comité azon tapasztalatra jött, hogy ama 3—4 férfi, kik a merev passivitás eszméjének az érintett k. fehérvári konferencián szóvivői voltak, daczára ujabban is kimondott passivitásuknak, Balázsfalván egy konferencián összejöttek s bizonyos nemzeti ügyeket érdeklő alkudozásokra léptek gr. Lónyay m. miniszterelnök ural s ugyancsak neki egy memorandumot is nyújtottak át.

Hittük és vártuk, hogy azon munkálatok a román közönség tudomására hozatnak, hogy mindenki tudja, mi felett folyt az alkudozás, hogy tájékozhatassuk magunkat további teendőinkre nézve s azáltal a netaláni újabb összeütközéseket elkerüljük.

Miután mindezekből semmi sem jutott nyilvánosságra, a comité lépéseket akart tenni a május 5 és 6-iki conferentia a magas kormánytól helybenhagyott a nemzetgyűlés tartást illető második pontjának valószínűsítésére és egyszersmind egyik ülésére meghívta Macellariu Illés urat, mint a passivitás eszméjének egyik fejt és az említett balázsfalvi konferencia egyik tagját. Itt vele a tanácskozás célja közöltetett s egyszersmind felkéretett a nyilatkozásra, vajjon a balázsfalvi 3—4 egyén munkája és kezdeményezése által nem lett-e feleslegessé a congressus összehívása, hogy a nemzeti ügyekben minden összeütközés kikerültesék.

A nevezett ur megnyugtató felvilágosításokat adott hogy t. i. a congressus mindenkire nézve kívánatosnak látszik s hogy a 3—4 balázsfalvi román férfi lépései inkább csak megántermésztűek. Nem késtünk ennél fogva jul. 22-ki átiratunkkal a kongressus összehívása végett mindkét nemzeti metropolitához fordulni.

Siaguna érsek ő mlga erre késznek nyilatkozott és közlé velünk, hogy ő ez ügyben Vancea érsekkel késedelem nélkül értekezik, a mikor a congressus összeülésének módozatát is javaslatba hozza.

Erre Vancea érsek rövid idő mulva írásban azt felelte, hogy miután a dolgok folyása felsőbb kívánatra előlegesen más fordulatot vett, véleménye szerint még nincs ideje a szóban forgó nemzetgyűlés összehívásának.

Ekkor azt vártuk, hogy a férfiak, kik a magas kormányval tárgyalásokat folytattak a román közönséggel tudatják eredményét, hogy a további lépésekre tájékozást nyerhessünk. Készek voltunk működésünket inkább félbeszakítani, sem hogy azok folytatása által zavart és egyenetlenséget támaszszunk, mindezek daczára ama 3—4 férfi memorandumuma ma is ismeretlen.

A fennebb mondottakban találja késedelmiünk igazolását s ebből minden igaz román meggyőződhetik, hogy a bizottság helyzete ily módon annál kényesebbé vált, mivel programja sikertelenségeért további tevékenységet nem vállalhat.

Mindezek daczára is a bizottság további működésében nem lankadt s alaptételéhez jövőben annál inkább hí marad, minthogy azokhoz a nemzet sem fogja beleegyezését megtagadni, bátran állíthatni, hogy minden válságos és szomorú körülmények között sem tévesztettük az elővigyázatot s hogy a mennyire lehetséges volt nevezett ügyekben minden zavar és egyenetlenségtől tartózkodtunk, mivel a comité nem dicsvágyból, hanem tiszta érzelm: nemzete sorsa javításáért, mennyire ereje engedte a nemzete szeretetétől áthatva nemzet társai irányában nyíltszívűséggel járt el.

Bátran engedjük magunkat a nemzetnek felettünk és nézetelleneink felett hozandó ítélete alá.

Nagyszeben, okt. 27. 1872.

Dunca Pál,
elnök.

Borea János,
alelnök.

Puskariu Hilarius,
jegyző.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése november 4-én.

BITTÓ István elnök megnyitván az ülést a képviselőházat röviden üdvözölve több előterjesztések közt előadja Csikszék kérvényét, melyben több hadászati szempontból szükséges utvonatoknak állami költségen leendő kiépítését kéri, és Csikszék feliratát, melyben a kepe fizetéseket országos alapról kéri. Bemutatja továbbá az ujonnan megválasztott képviselők megbízó leveleit. Végül jelenti, hogy Orbán Balázs és Lázár Ádám a 30

nap elteltével végleg igazoltattak. Orbán Balázs és Ugron Gábor Udvarhelyszéken megválasztott képviselők ellen okt. 15-én két rendbeli kérvény érkezett. Indítványozza, hogy ezek fölött a határozás addig fentartassék, míg az állandó igazoló bizottság beadja jelentését. SIMONYI Ernő megjegyzi, hogy a választás után már sokkal több idő telt le, mint a harminc nap, a kérvény tehát elkésett. VÁRADY Gábor a házszabályok 77. §-ára utal, mely az elnök véleményét kizárva a kérvénynek többé helyt nem ad.

ELNÖK ezután Deák Ferencz részéről beadja a pénzügyi bizottság fogalmazói személyzetének kérvényét fizetésük fölemelése tárgyában. STEIGER Gyula a pesti levélhordók kérvényét adja be járandóságaiak fölemelése végett. LAZÁR Ádám Marosvásárhely több választói részéről ad be kérvényt a virilis intézmény eltörlése iránt, továbbá a marosvásárhelyi várkastélynak laktanyává való átalakítása tárgyában.

IRÁNYI Dániel egy interpellatiót intéz a vallás és közoktatásügyi miniszterhez és ezzel összefüggésben egy másikat az igazságügyi miniszterhez. Az első ez:

„Tekintve, hogy a vallásszabadság a szabadságok legbecsesbije, és hogy az mindamellett hazánkban még teljesen nem létezik; s hogy a képviselőház utasítása folytán b. Eötvös József 1869-ben a vallás-szabad gyakorlatáról és a vallásfelekezetek egyenjogúságáról törvényjavaslatot elő is terjesztett, s az később az osztályokhoz is lett utasítva, ezek által azonban nem tárgyalván a képviselőház elé nem került; miután egy ily törvény alkotását úgy a haza polgárainak nyugalma, mint az ország becsülete sürgősen követeli: kérdem a t. miniszter urtól: Szándékozik-e a vallás-szabad gyakorlatáról és a hitfelekezetek egyenjogúságáról még ez ülészak tartama alatt törvényjavaslatot benyújtani? A másik interpellatio eként szól: „Tekintve, hogy a polgári házasság behozatalát, egyéb tekinteteken kívül, a hitfelekezetek egyenjogúsága s a haza polgárainak jogegyenlősége és nyugalma egyaránt sürgősen követeli; s miután a néhai báró Eötvös József által, a képviselőház utasítása folytán még 1866-ben készített, a vallás-szabad gyakorlatáról és a hitfelekezetek egyenjogúságáról szóló és a képviselőháznak be is nyújtott törvényjavaslat 9. §-ban a polgári házasság behozatala kimondatik s e végett külön alkotása ígértetik, mely törvényjavaslat azonban a múlt országgyűlésen tárgyalás alá nem vétetett: kérdem a t. igazságügyi miniszter urtól: Szándékozik-e a polgári házasság behozatala iránt még ez ülészak alatt terjeszteni elő törvényjavaslatot? —

Interpellatiót azzal indokolja, hogy az igazságügyi miniszter az utolsó költségvetés tárgyalásának alkalmával azt mondta, hogy Magyarországon mindamellett, hogy paragraphusok által a vallás-szabadsága biztosítva nincs, az századokon keresztül létezett és létezik mai napig, hála a nemzet józansága és türelmes ségének. Teljesen egyetért a tisztelt miniszter uralmában, hogy a magyar nemzetben sem jelenleg, sem annak előtte nem létezett hajlam a más vallásnak üldözésére; de hogy ezen erénnyel a papság és az azt támogató hatalom nem birt, azt úgy a múlt történelme bizonyítja, mint a közelebbi napok tapasztalatai is igazolják. Ajánlja interpellációját a t. miniszter urak figyelmébe.

A miniszterelnök bejelenti, hogy ama törvényjavaslatoknak nagyobb része, melyek a védkötelezettségre vonatkoznak és a védtörvényvel összefüggének, elkészült, és ezek egy részét ezennel benyújtja. TREFORT Agoston közoktatásügyi miniszter benyújtja a közoktatásügyi miniszteriumnak a népoktatás és az iskolai ügy jelen állásáról szóló jelentését. Két választás-vizsgálati jegyzőkönyv benyújtása után az ülés véget ért.

V e g y e s .

(Ő felsége a királyi) báró Khun közös hadügyminisztert a rendkívüli előléptetés után tábornaggyá nevezte ki; ugy szintén v. Sterneck báró lkommodore, ki az „Isbjörnön“ az északi sarki expeditiót kísérte, a cs. és kir. hadi tengerészethez ellen-tengernaggyá neveztetett ki.

(A szásvárosi) takarékpénztár e hó 18-án közgyűlést fog tartani.

(Berlinben) az országgyűlés nov. 1-én délután 2 órakor zárattott be a képviselők házában tartott közös ülésben. A királyi leirat Roont biza meg az állam-miniszteriumi elnök helyett az országgyűlést bezárni, mely f. hó 12-ére újra összehívott. A „Spen. Ztg.“ a középpárt meghasonlását jelzi, a pártnak sok tagja fél az államnak az ultramontán izgatás fölötti győzelmétől, Malhinkrodtal élükön a szigorú eljárás folytatását követelik.

(Több német lap) Grünert nyílt levelét közli az ermelandi püspökhöz, melyben kijelenti, hogy utóbbit többé nem ismeri el püspökének, miután a csallathatóság elismerése által elpártolt a trienti zsinattól, következőleg a püspöki joghatóság megszűnt.

(Brüsszelben nov. 2.) a romániai zsidók ügyében tartott értekezleten a romániai delegáltak kinyilatkoztatták, hogy kérvényt fognak benyújtani a romániai kamaránál, melyben a zsidók részére polgári és politikai jogokat követelendnek. A kivándorlás eszméje a romániai zsidók hazafiságával szemben elejtettet.

(A görög külügy) és az oktatási miniszter lemondása a király visszatéréseig függőben marad.

(A khivai khán) az Aral tó partján várat építttet. A khán vonakodik kiadni az orosz foglyokat.

(Kővárvidéken) Butyán László helyett, ki mint királyi járásbíró a képviselőségről lemondott, a mint értesültünk Pap Zsigmond fog fellépni.

(Brüsszelben a romániai zsidók) ügyében tartott értekezlet kinevezte a végrehajtó bizottságot, székhelyül Bécsben. A bizottságnak meghagyatott, hogy a romániai zsidók erkölcsi és anyagi helyzetének javítására minden módot elkövessen és gondját legfőképp iskolák állítására fordítsa.

(Nagyváradon) a napokban egy táncvizsga-alkalmával, két lány addig tánczolt, míg földre rogytak. A jelenlevők azt hitték, hogy el vannak ájulás, vizet hoztak, hogy eszméletre térítsék, de minden kísérlet sikertelenül maradt: a leányok holtra tánczolták magukat. —

(Arany mise.) Raffay János a kolozsvári kath. eleme tanodák igazgatója f. hó 27-én arany miséjét mondotta a kegyesrendiek templomában. A mise bevégzése után az ősz áldozár tisztelői által a püspöki lakba kísértetett, hol a király által neki adományozott Ferencz-József rendjellel díszítettet föl. Délután a kegyesrendiek házában 50 teritékű díszebéd volt az ünnepele tiszteletére. Az ünnepelet az erdőlyi r. k. püspök is megjelenésével emelte.

(Londonba) november elejére egy gözös, „Massilia“ érkezik meg Ausztráliából, mely 240,000 font aranyot hoz.

(Kolozsvárt az egyetemi) előadások megkezdéséről még november hó 15. előtt, de talán még akkor sem lehet szó; miután a termeket helyreállító kézművesek munkájokkal még nincsenek készen.

(Korán kezdő.) S-Kálnokban egy 11 éves fiú, ki még soha sem járt iskolába a templom körül levő keretet gyújtotta meg, a papi csűr és templom közelében.

(Mező Bándon) egy csűr beomolván, az alatta dolgozó székely embert nevével és leányával együtt romjai alá temette. Az anya s egyik leánya a lerokkádó csűr alatt elték sirjokat; az atya s a másik leánya arczukon oly tetemes sérülést szenvedtek, hogy ennek következtében utóbbinak állkapcsa leszakadt. Az árendás Izick zsidó pedig, ki a csűr hibából leasett, karját, lábát, hátgirinczét és lapoczkáját törte el.

Közgazdaság.

Miért nincs jövedelem Rikán belől a gazdasázból?

Szarvasmarha.

(Folytatás.)

Hogy a Rikán belőli marhafajt fentartsuk és ne-mesítsük — bőven terjedő teheneket kell szerezniünk, akár vevés által akár nevelésből.

Vevésnél szükséges az óvatosság és előlátás. Minden hibától ment bű és jó tejtű tehenét ritkán adja el valaki. Tehen vásárlásnál következőkre kell figyelni:

A tögy legyen nagy, de nem husos, hanem szurós és tömött s finom gyér szőrrel benöve; a csések legyenek hosszúk és nem szömölcsösök; a borda széles, domborodott, a has boltozatos (mély); a fő vastag, de rövid; a homlok széles; a szem eleven és kiálló; az orrlyuk; a bőr puha s lágy szőrrel fűdve; a szűgy, czomb és váll széles, de nem bika forma; a tekint szelid és nyájas.

A tiz évet meghaladt fejős tehenek teje apadni szokott, azért is különös figyelemmel kell lenni a tehen korára. Az évek számát nem annyira a fogakról, mint a sarvan levő karikákról lehet felismerni. Az első karikára tesznek 3 évet, mert ekkor már egy ellésre számítanak; a többi karikat egy-egy évnek számítják. Ha két karika közt szélesebb tér van, az meddő évet jelent.

Igy számítják a pesti tehenészek az évek számát és ritkán csalódnak. Szokásuk továbbá az eladó tehenet a vásár helyén megfejni, hogy meggyőződjenek, vajon nem rugós-e, könnyen és borju nélkül tejtűt-e, teje zsiros-e vagy sovány? A kékes tejt nem szeretik, de igen a sárgás színűt vagy homályos fehéret. A tej jóságának megpróbálására keveset tenyerökbe fejnek s összedöröglik: ha a tenyer zsiros, a tej jó, ugyszintén, ha körömré cseppentve széljel nem fut.

Ha a Rikán belőli aljasodásnak indult faj marháink idomítását akarjuk elérni — a sok tejt csak is eszközként tartjuk e cél elérésére.

Ha a fent említett tulajdonságokkal bíró tehentől üszörborjut kapunk, azt csak a 3 évben bocsássuk bika alá, hogy a 4-ben borjuzzék; addig tartuk otthon bő, tápláló edellel, vagy ha azt tagosítás hiánya miatt nem tehetjük — az ugynevezett „szűz csordában“. S ha ezalatt nem tarthatjuk krumpli, bab, répalevessal, de tápláló szénát és naponkint kevés zabot nem szabad tőle megvonnunk; A tejjel pedig gazdálkodunk nem szabad szoptatás idejében, de már ezalatt kell a borjut más edelre szoktatni, s nem annyira zöld takarmányra, mint szénára s kevés zabra. Elválasztás után még jobban kell tartani, ne hogy elsóványodjék. Kedvező időben szabad mozgás végett bocsássuk az udvarra vagy gyümölcsösbe.

A szopós borjakat telkor nem kell kötelen tartani, hanem tágos és mindig tiszta rekesztékben egészséges és légvonástól ment istállóban.

Ily eljárás mellett sikerülne a Rikán belőli marhafajt helyrehozni s belőle több jövedelmet huzni. De üszö borjainknak 3 éven keresztül ily tartása és gondozása közös csorda mellett lehetetlen, ennek megszüntetéséhez pedig nyári takarmány kell, melyet mi kevés szántóink miatt csak ugarban természetnek, mit azonban tagosítás nélkül nem tehetünk.

(Folytatása következik.)

Nyílt-tér.*

Viszonzásul a „Nemeré“-nek 85-ik számában „A népnevelés előhaladása vagy az uzoni triumvirátus szép vívmányai“ czim alatt megjelent galimatthiasra.

Ha uzoni Veres Gergely ama szerencsétlen és valójában száanalomraméltó Sansculotte, szélesebb körökben is oly ismeretes quantitás volna, mint Uzon községünkben, akkor a közpéldabeszéddel mondanók: boldondnak minden szabad, s az egész ügyet jó lelkiismerettel béfejezettek tekinthetők; így azonban, midőn a t. olvasó közönség legnagyobb része előtt nagyon is ignota quantitás, minélfogva az olvasottakat hajlandó készpénz gyanánt fogadni: önmagunk iránti kötelességünknek tartjuk az ügy mibenlétére a következőket elmondani.

A mondottak s mondandók teljes megvilágítására mielőtt a tárgy érdemére térnénk legelsőbbben is megjegyzzük, miszerént V. G., ki tiz szót egymásután nem tud ugy leírni, hogy valami értelme legyen — csak azon madár szerepét viszi, mely a kakuknak alátőjt tojásait kikölti, vagyis ama mesebeli állat, melyre egy rongyos foltos bőrt terítettek, de a melytől bizony senki sem ijed meg. Van itt Uzonban ugyan is egy vagy két kakuk, magukat par excellence intelligentiának nevező és hívő egyéniség, kiknek középkori sötétsége s jelenkor lelkel ellenkező gögje, teljességgel nem tud kibékülni ama reájuk nézve szomorú ténnyel, hogy év. ref. papunk egy közsorsu embernek fia, szorgalma igyekezete által uzoni papságra érdemesítette s naponként érdemesíteni igyekezik magát; s ugyan ezért mint valami orcátlan utca-gyerkőczök uton utfélen megtámadják s a hol tethetik sárral dobálják, s nemcsak őt, hanem minket is, kik vele barátságban élünk s közjóra irányzott törekvéseiben támogatjuk. S aztán minő lovagiatlan, sőt mondhatnók embertelen mztámadások azok, melyeket ök ellenünk intéznek! e tekinteten bátorkodunk mi is felhívni a t. olvasó közönség figyelmét, amaz általuk is felhívott famozus czikkre, mely az Igazmondóban jelent meg, s melynek elolvasásával lehetetlen, hogy minden művelt lelkű ember undorral ne forduljon el, azoktól kik olyasmit írni képesek. S aztán még nem pirulnak kérkedni azzal, hogy másokat büntetlenül s elég gyáván rágalmaznak, tudván hogy azoknak sem pénzüik, sem idejük, hogy Pesten sajtópert indíthassanak, s megsértett becsületökért a törvény utján eleget vehessenek.

Nó de lássuk közelebb ama galimatthias, amiért tulajdonképen ez alkalommal toliat fogni kényszerítve éreztük magunkat, s melynek mindenik tétele egy-egy roszaakaratu ferdités vagy hazugság.

Legelsőbbben is nem igaz, hogy különben általunk mélyen tisztelt Tatrangi Sándor ur és neje Benke Julianna asszony az általuk végrendeitelig hagyományozott tizenkét ezer darab ezüst huszast életükben átadták volna egyházközségünknek, hanem igen is páratlan nagylelkűséggel átadtak hat ezer darab ezüst huszast vagyis két ezer egyszáz forintot, melyből minden egyszázöt forint tizenkét forint kamatra kezeltek, s ebből telék ki a 240 forint tanító fizetés. Nem igaz hogy M. K. 300 firtra hivatott meg s azután így megállapított fizetéséből 60 forint elvonattott, mert ez képtelenség s lehetetlenség, hanem miután a három év eltelt, melyre ideiglenesen meghiva volt, s miután egyházközségünk átlátta, hogy adósággal terhelt s nyug. pap s nyug. iskolatanító nyugdíjauk által is sokképen igénybe vett egyházközségi pénztár a legnagyobb erőfeszítés mellett is a kiadásokat nem bírja, a tanító fizetést még 1868-ban 240 forintban állapította meg, s erre hivta meg ujából M. K.-t, mely meghívást ő elfogadta s a tanítást azóta is csak oly buzgósággal folytatja. S roszaakaratu ráfogás, hogy abból papunk fizetése növekedik, mert neki egyházközségünk — némelyektől oly kis lelkien irigylet képén kívül — soha egy fillért sem adott, sőt ő fizet évenként a pénztárba 50 forintot, amivel törvényszerént nem is tartóznék, miután a nyug. pap nyugdíjába elvett különben papi fizetéshez tartozó járulékok egy pár évben a megkivántató nyugdíj összegnél többet is hoztak be.

Nem igaz, hogy Uzon községe 2300 forintot adott az ev. ref. Tatrangi népiskola alapjához, hanem igen is adott 2300 forint névértékű 1855-beli államkölcsön kötlevelet iskolaépítésre, mely soha sem volt senkinek 12 % -ra kiadva, ennélfogva le sem huzhattuk 6 % -ra, hanem mint tudva van lehuztak az illető helyen annak 5 % -os kamatjából 16 % -ot jövedelmi adóban. Mikor mi az egyházközség vezetését átvettük, említett államkölcsön kötlevelek kamatjából tőkésítve volt 700 forint ezüst huszasban, mely 12 % -ra volt ugyan kiadva, de

* E rovat alatt megjelent czikkéért a szerkesztőség nem vállal felelősséget. Szerk.

amint a még most is meglévő kölcsönkötelek bizonyítják, közülök némelyek úgy voltak szerkesztve, hogy az illető adósok, épen a most buzgalkodók izgatásaira a 12% kamat fizetését megtagadták, s minthogy a 6%-os kamatláb állott, józan észszel be nem peresíthettek, miért is egyházközségi előjárásunk annyival inkább megnyugodott egyházközségi gyűlésünk azon határozatába, hogy az említett építési alap 6%-on kezeltesék, mert nem látta s látja okos dolognak: levágni a fát, hogy gyümölcsöt ehessék róla; és továbbá midőn később, mikor a szabad kamatláb megállított, szó volt arról, hogy az egyházközség mindennemű pénzei 10%-on kezeltesenek — s vajha erre a mélt. igazgatótanács figyelmét fordítaná! — épen a most oly hön buzgalkodók voltak, mint általában minden üdvösnek úgy ennek is legnagyobb ellenzői, azon kézzelfogható okból, mert a hat perzentos tőkének legnagyobb összege egyik társuknál van.

Nem igaz, sőt vakmerő hazugság, hogy Uzon községe, a volt őrnagyi szállást iskolahelyiségül felajánlotta volna, erről egyházközségi előjárásunk semmit sem tud, sőt Uzonban egy valamire való ember sem gondol arra, hogy e célra alkalmatlan helyiségre az egyházközség pénze esztelenül kidobassék.

Nem igaz, hogy a célba vett iskola építkezésre elégséges pénz állana rendelkezésre, mert a mint az iskolai számadási jegyzőkönyv mutatja, még 3000 forint ezüst pénzben nincs egészen tőkésítve; e pedig csak felényire ha elégséges egy a mai kór kívánalmainak megfelelő iskola épület előállítására, még azon esetben is, ha a közmuukát azok is teljesítenék, kiket erre executiv kéréssel kell reászorítani.

Nem igaz, hogy az ev. ref. Tatrangi népiskola népessége, a mi eljárásaink miatt apadott volna le, ennek oka és pedig egyetlen oka az; mert jelenleg községünkben a veszélyez toroklob uralkodik, s ennél fogva a tanítás be van szüntetve.

De van még egy tétel, a mely gondoljuk egyik leghatalmasabb indok volt amaz épületes cikk megírására, hogy t. i. V. G. et consortes nem értik, mikép lett a Tatrangi népiskolából felekezeti népiskola; te-

hát értsék meg: úgy hogy az ev. ref. Tatrangi népiskola soha sem volt egyéb mint felekezeti népiskola, mint ezt az alapító oklevél bizonyítja; hanem — s néhol lóg elé a lólab, — szeretnénk V. G. et consortes az ev. ref. Tatrangi népiskola javairól is, mint már képzeletükben községi népiskola vagyonáról, egy olyan számadást készíteni, minőt a község javairól már készítettek s mely mint unicum a maga nemében a község házában egy példányban le van téve a jelen s jövő nemzedék épületére. Jaj de fájdalom! az emberek ma már a hiányos népnevelési intézkedéseink mellett is okosabbak, hogy sem V. G. et consortesben kecskét tegyenek a káposzta mellé örül. Imé ama néhány sorból álló cikkben, mennyi roszakaratu fordítás, gonosz ráfogás és hazugság, valójában az ember nem hinné, ha nem látná, hogy valaki úgy irhasson, miszerént az egész cikk a legutolsó szóig fordítás vagy hazugság legyen, hja! az irás mesterség nem egy síhedernék való! Igazán mélt. Antal Károly ur jó vezére akadt, ha külföldben is nem ismerné az uszoni ref. népiskolát.

De lássuk néhány sorban, mi történt a denunciált és kigunyolni szándékolt triumviratus alatt? s e tekintetben a reánk kúnyserített szerénytelenségünkért bocsánatot kérünk a t. olvasó közönségtől. Midőn mi ezelőtt 5 évvel az egyház község kormányát átvettük, a körülmények kényszerítése miatt, nem csak hogy pénz nem volt a pénztárban, de volt adósság igen is elég, az ezóta már régen törlesztetett, a templom egészen újból fedetett; 250 frttal épen akkora temetőhely vásároltatott, mekkora jelenleg békerítve van, egyik iskolaházban új iskola padok készültek, mindkét iskola célszerű s legalább is 50 forintba kerülő tanszerekkel ellátott, azokon kívül melyeket a tanfelügyelőség utján nyertünk! ma már több mint 120 köböl rozsrá emelkedett magtár állított fel; a gr. Mikek által ajándékozott iskola telek pere lefolyt s egyház-községünkre átiratott; 100 frt. taneszközök beszerzésére alapított s tőkésített, melyből 19 frtért épen a napokban V. G. igen közel vérrokona ellen per indított, miután két év lefolyása alatt szép szerivel felvenni nem lehetett; a torony 600 frtnyi költséggel kiujtattott;

papi s tanítói lak tisztességesen kijavított. T. Pünköszt Lajos ur 200 forintot alapított boldog emlékü nője emlékére, ugyszintén t. Gidófalvi Lajos, István és Albert urak 100 frtot ajándékoztak néhai édes atyjuk emlékére mind iskolai célra stb. stb. Mindezek nem a triumviratus ellen szólnak.

De hát V. G. et compagne mit csinálnak? Ők mint Mephistopheles minden jót, üdvöst tagadnak, a hol lehet rombolnak, nem igaz kamarán költ okmányt gyártanak, a szegény néptől a honnan tulajdonképen joguk sem volna, 5 forintokat huznak, hogy egész éjszakákon keresztül tartó örvöngő közerkölcsöt rontó dörbészolásaik költségét fedezhessék, mikor is olykor olykor V. G. jól elpáholtatik s a koresma ajtaján kilöketik.

Utolsó szavunk V. G. et consorteshez: ha ti a Mephistopheles szerepére vállalkoztok, tőrjétek el, ha minden jobb érzelmű és gondolkozású ember megvetéssel s utálattal fordul el tőletek, a mint hogy valójában úgy is van. Diximus et salvavimus animas nostras.

Bécsi tőzsde es pénzek Brassóban november 6.

	Pénz
Osztr. nemzeti adósság ezüstben	69 85
" " papírban	65 70
1860-ki sorsj. kölcsön 100 frt.	102 30
Nemzeti bank részvény	989 —
Hitelintézeti	330 95
London	107 —
Ezüst	105 25
Napoleon'or	8 58
cs. k. arany	5 10
Lira	9 85
Magyar földteherm.	80 —
Bánáti	78 50
Erdélyi	70 —
Porosz tallér	1 62

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő: Herrmann Antal.

Eladó birtok.

Martonfalván az 526. sz. alatti birtok szabad kézből eladó.

Értekezhetni a színház melletti vendéglőben
163 2—3 Török Szalival.

MINDEN VERSENYT LEGYŐZENDŐ

tudomásra tesszük a t. cz. közönségnek, hogy egy 1870-iki sorsjegyet **26 részletre 5 frtjával**, következőleg **26 frttal olcsóbban** mint mások,

egy 400 frcos török-sorsjegyet **25 részletre 4 frtjával**, szintén **25 frttal olcsóbban** adunk.

Továbbá: Bank osztályunkban aláírás alá bocsátottunk

1000 dr. 400 frcos Török, és 1000 dr. Bukuresti sorsjegyet,
24 havi részletben 4 forint 50 krjával.

A fent említett sorsjegyeken kívül — bécsi és külföldi összeköttetéseinknél fogva — azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a venni óhajtóknak teljes előnyére — minden más értékpapírosokkal is **a napi árfolyam** vagy **tetszés szerinti részletekben** szolgálhatunk. — Bővebben értekezhetni bank-osztályunkban klastromutca

Werzár Testvérek.

148 7—0

Egy nagyobb birtokrész részben tagosítva **Léczfalván**, továbbá egy **Zágonban**, azután magánerdők **Buczonban** s a t. egyenkint vagy összesen még ezen 162 1—3 évben **bérbe adandók**.
Értekezhetni a tulajdonos **Asboth** őrnaggyal **Léczfalván**, utolsó posta **Maksa**.

Hirdetés.

Baróthi Dánér István
szeszgyárában 2 darab 7 öles vascsövű szivattyu jutányos áron eladó. Értekezhetni

160 3—3

a tulajdonosnál.

Hirdetmény.

Az előpataki fürdő birtokosság egy ásvány fürdő építését elhatározván a kész terv szerént 8—10 ezer forintnyi költséges építés és beruházásokra nézve, vállalkozni kívánóknak a fürdő saját hasznukra jövedelmességét évenként 200 forint készpénz fizetés mellett 20 évre által adni kész, vállalkozni kívánók a tervet birtokos péztárnok Ulitz Ágoston urnál megfáthadják, lakása Brassó fekete utca saját házában.

Az ajánlatok pedig folyó év utolsó napjáig be-
küldendők,

Hídvégre utóposta Földvár,

155 4—4

Gr. Nemes János,

előpataki fürdőbirtokosság elnökének.

162 2—3

Több öntött

VASFÜTŐ

olcsón eladó alsó ujuteza 430 házszám.

Nyomatott Hömer és Kammernél.

A bécsi világkiállításra régiségeket

szándékozom felvinni. — E célra **ékszereket és antikvitásokat** vásárlók

legmagasb áron.

A nagyutcai árverezési csarnok tulajdonosa

161 2—3

Rosner I. K.

Szállítás.

A magyar keleti vasut Nagy-Szebenig való közlekedésének közelálló megnyitása alkalmából a t. cz. közönségnek szállítási megbízásokra ajánlják magukat

Misselbacher J. B. és fia

158 3—3

Nagy-Szebenben.